

Duże Komentarze Becka

**J. Gajda / J. Ignatowicz / J. Pietrzykowski
K. Pietrzykowski / J. Winiarz**

**Kodeks rodzinny
i opiekuńczy**

Komentarz

**Pod redakcją
Krzysztofa Pietrzykowskiego**

3. wydanie

Wydawnictwo C. H. Beck

Duże Komentarze Becka
Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Komentarz

Redaktor

prof. dr hab. **Krzysztof Pietrzykowski**

Uniwersytet Warszawski; sędzia SN

Autorzy

dr **Janusz Gajda**, *Wyższa Szkoła Prawa i Administracji, Przemyśl-Rzeszów*;
prof. dr hab. **Jerzy Ignatowicz**†; **Janusz Pietrzykowski**†; prof. dr hab. **Krzysztof
Pietrzykowski**, *Uniwersytet Warszawski, sędzia SN*; prof. dr hab. **Jan Winiarz**†

3. wydanie

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2012

Propozycja cytowania:
J. Gajda, [w:] K. Pietrzykowski,
KRO. Komentarz, art. 120¹, Nb 1, Warszawa 2012

Poszczególne części opracowali:

Janusz Gajda:

objaśnienia do art. 54, 61¹–61⁶, 96¹, 113¹–113⁶, 114², 120¹, objaśnienia do
PWKRO

Jerzy Ignatowicz:

wprowadzenie Nb 47–121, 146–244 (w opracowaniu *K. Pietrzykowskiego*)
objaśnienia do art. 87–91, 114–114¹, 115–120, 121–127 (w opracowaniu
K. Pietrzykowskiego)
objaśnienia do art. 92–112², 113, 145–184 (w opracowaniu *J. Gajdy*)

Janusz Pietrzykowski:

objaśnienia do art. 31–36, 37–51, 52–53, 58 Nb 26–75, art. 60–61, 128–144¹
(w opracowaniu *K. Pietrzykowskiego*)

Krzysztof Pietrzykowski:

wprowadzenie Nb 11–29, 36–38, 122–145
objaśnienia do art. 1–22, 28¹, 36¹, 51¹–51⁵, 61⁷, 61⁹–86, 112³–112⁸

Jan Winiarz:

wprowadzenie Nb 1–10, 30–35, 39–46 (w opracowaniu *K. Pietrzykowskiego*)
objaśnienia do art. 23–28, 29–30, 55–57, 58 Nb 1–25, art. 59 (w opraco-
waniu *J. Gajdy*)
objaśnienia do art. 61⁸ (w opracowaniu *K. Pietrzykowskiego*)

Redaktor prowadzący: Natalia Adamczyk

© Wydawnictwo C. H. Beck 2012

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.

ul. Bonifraterska 17, 00–203 Warszawa

Skład i tamanie: Wydawnictwo C. H. Beck

Druk i oprawa: Białostockie Zakłady Graficzne

ISBN 978–83–255–3557–5

ISBN e-book 978-83-255-3558-2

Spis treści

Przedmowa	IX
Wykaz skrótów	XI
Kodeks rodzinny i opiekuńczy	
Wprowadzenie	3
Tytuł I. Małżeństwo	95
Dział I. Zawarcie małżeństwa	95
Art. 1–22	95
Dział II. Prawa i obowiązki małżonków	285
Art. 23–30	285
Dział III. Małżeńskie ustroje majątkowe	326
Rozdział I. Ustawowy ustrój majątkowy	326
Art. 31–46	326
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe	494
Oddział 1. Przepisy ogólne	494
Art. 47–47 ¹	494
Oddział 2. Wspólność majątkowa	505
Art. 48–50 ¹	505
Oddział 3. Rozdzielność majątkowa	511
Art. 51–51 ¹	511
Oddział 4. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków	512
Art. 51 ² –51 ⁵	512
Rozdział III. Przymusowy ustrój majątkowy	517
Art. 52–54	517
Dział IV. Ustanie małżeństwa	536
Art. 55–61	536
Dział V. Separacja	593
Art. 61 ¹ –61 ⁶	593
Tytuł II. Pokrewieństwo i powinowactwo	620
Dział I. Przepisy ogólne	620
Art. 61 ⁷ –61 ⁸	620
Dział Ia. Rodzice i dzieci	625

Rozdział I. Pochodzenie dziecka	625
Oddział 1. Macierzyństwo	625
Art. 61 ⁹ –61 ¹⁶	625
Oddział 2. Ojcostwo	672
Art. 62–86	672
Rozdział II. Stosunki między rodzicami a dziećmi	836
Oddział 1. Przepisy ogólne	836
Art. 87–91	836
Oddział 2. Władza rodzicielska	861
Art. 92–112	861
Oddział 2a. Piecza zastępcza	954
Art. 112 ¹ –113 ⁸	954
Oddział 3. Kontakty z dzieckiem	964
Art. 113–113 ⁶	964
Dział II. Przynależność	981
Art. 114–127	981
Dział III. Obowiązek alimentacyjny	1079
Art. 128–144 ¹	1079
Tytuł III. Opieka i kuratela	1158
Dział I. Opieka nad małoletnim	1158
Rozdział I. Ustanowienie opieki	1158
Art. 145–153	1158
Rozdział II. Sprawowanie opieki	1176
Art. 154–164	1176
Rozdział III. Nadzór nad sprawowaniem opieki	1192
Art. 165–168	1192
Rozdział IV. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	1199
Art. 169–174	1199
Dział II. Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie	1210
Art. 175–177	1210
Dział III. Kuratela	1214
Art. 178–184	1214
2. Ustawa – Przepisy wprowadzające Kodeks rodzinny i opiekuńczy	
Rozdział I. Przepisy ogólne	1233
Art. I–III	1233
Rozdział II. Zmiany w przepisach obowiązujących	1235
Art. IV	1235
Rozdział III. Przepisy przejściowe	1237
Art. V–XIII	1237
Rozdział IV. Przepis końcowy	1244
Art. XIV	1244

Przedmowa

Niniejsze trzecie wydanie Komentarza do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz do Przepisów wprowadzających Kodeks rodzinny i opiekuńczy, przedstawiane przez Wydawnictwo C.H. Beck, jest dziełem pięciu autorów: pracowników naukowych i sędziów Sądu Najwyższego. Trzej spośród autorów nie żyją: Sędzia SN Prof. dr hab. *Jerzy Ignatowicz*, Sędzia SN *Janusz Pietrzykowski* i Prof. dr hab. *Jan Winiarz*. Opracowane przez nich części dzieła pt. „Kodeks rodzinny i opiekuńczy z komentarzem” (pod redakcją *J. Pietrzykowskiego*, Wydawnictwo Prawnicze, wyd. II, Warszawa 1993) zostały w niniejszym Komentarzu, za zgodą Ich spadkobierców, zaktualizowane i uzupełnione. Nie było oczywiście zadaniem łatwym uwzględnienie licznych zmian w stanie prawnym, które nastąpiły od 1993 r., oraz nowego orzecznictwa i piśmiennictwa, zachowując jednocześnie poziom i charakter dzieła tych wybitnych polskich cywilistów. Zadania tego podjął się wspólnie ze mną dr *Janusz Gajda*, za co Mu serdecznie dziękuję.

W Komentarzu szeroko wykorzystano piśmiennictwo (komentarze do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, System prawa rodzinnego, System prawa prywatnego, monografie, artykuły i glosy) oraz orzecznictwo, w tym zwłaszcza Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego. Jednakże autory przedstawiają w objaśnieniach do poszczególnych artykułów stanowisko doktryny i judykatury tylko w takim zakresie, w jakim uznają to za stosowne z punktu widzenia wymagań niniejszego Komentarza.

Chciałbym wyrazić przekonanie, że niniejszy Komentarz będzie stanowił cenną pomoc dla osób, które w swojej działalności zawodowej zajmują się stosowaniem i wykładnią przepisów prawa rodzinnego i opiekuńczego (w tym zwłaszcza sędziów, adwokatów, radców prawnych, kierowników urzędów stanu cywilnego, prokuratorów, notariuszy i pracowników naukowych), a także dla studentów wydziałów prawa oraz wszystkich osób zainteresowanych tym działem prawa.

Niniejszy Komentarz uwzględnia stan prawny na dzień 1.2.2012 r.

Warszawa, luty 2012 r.

Krzysztof Pietrzykowski

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

- AgRU ..... ustawa z 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700 ze zm.)
- GospGruntU* ..... *ustawa z 29.4.1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (t.j. Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.)*
- GospNierU ..... ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.)
- KC ..... ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- KCKP* ..... *Kodeks cywilny Królestwa Polskiego z 1.6.1825 r. (Dz. Pr. K. P. Tom X, Nr 41)*
- KH* ..... *rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.6.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)*
- KK ..... ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
- KKW ..... ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557 ze zm.)
- KKW z 1969 r.* ..... *ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 13, poz. 98 ze zm.)*
- Konstytucja RP ... Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze sprost. i ze zm.)
- KP ..... ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.)
- KPA ..... ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)
- KPC ..... ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
- KPC z 1930 r.* ..... *rozporządzenie Prezydenta RP z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 1932 r.*

- Nr 112, poz. 934 ze zm.; t.j. Dz.U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 ze zm.)*
- KPK ..... ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.)
- KPKan ..... Kodeks Prawa Kanonicznego z 25.1.1983 r.
- KR ..... *ustawa z 27.6.1950 r. – Kodeks rodzinny (Dz.U. Nr 34, poz. 308 ze zm.)*
- KRO ..... ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)
- KSH ..... ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
- KWU ..... ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.)
- NajLokU ..... ustawa z 2.7.1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 1998 r. Nr 120, poz. 787 ze zm.)*
- NielU ..... ustawa z 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178)
- OchrLokU ..... ustawa z 21.6.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.)
- OrdPU ..... ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.)
- PomSpołU ..... ustawa z 12.3.2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.)
- POPC z 1946 r. ... dekret z 12.11.1946 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 67, poz. 369 ze sprost.)*
- POPC z 1950 r. ... ustawa z 18.7.1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 34, poz. 311 ze zm.)*
- PrASC ..... ustawa z 29.9.1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688 ze zm.)
- PrASCD ..... dekret z 8.6.1955 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. Nr 25, poz. 151 ze zm.)*
- PrBank ..... ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.)
- PrGosp ..... ustawa z 19.11.1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.)
- PrLok ..... ustawa z 10.4.1974 r. – Prawo lokalowe (t.j. Dz.U. z 1987 r. Nr 30, poz. 165 ze zm.)*

Wykaz skrótów

- PrMażD* ..... dekret z 25.9.1945 r. – *Prawo małżeńskie* (Dz.U. Nr 48, poz. 270)
- PrMażMajD* ..... dekret z 29.5.1946 r. – *Prawo małżeńskie majątkowe* (Dz.U. Nr 31, poz. 196 ze sprost.)
- PrNot* ..... ustawa z 14.2.1991 r. – *Prawo o notariacie* (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.)
- PrOpiekD* ..... dekret z 14.5.1946 r. – *Prawo opiekuńcze* (Dz.U. Nr 20, poz. 135)
- PrPrywM* ..... ustawa z 4.2.2011 r. – *Prawo prywatne międzynarodowe* (Dz.U. Nr 80, poz. 432)
- PrPrywM*
z 1965 r. .... ustawa z 12.11.1965 r. – *Prawo prywatne międzynarodowe* (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.)
- PrRodzD* ..... dekret z 22.1.1946 r. – *Prawo rodzinne* (Dz.U. Nr 6, poz. 52 ze sprost.)
- PrSpółdz* ..... ustawa z 16.9.1982 r. – *Prawo spółdzielcze* (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.)
- PrUp* ..... ustawa z 28.2.2003 r. – *Prawo upadłościowe i naprawcze* (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.)
- PrUSP* ..... ustawa z 27.7.2001 r. – *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.)
- PWKK* ..... ustawa z 23.4.1964 r. – *Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny* (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.)
- PWKPC* ..... ustawa z 17.11.1964 r. – *Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego* (Dz.U. Nr 43, poz. 297 ze zm.)
- PWKR* ..... ustawa z 27.6.1950 r. – *Przepisy wprowadzające Kodeks rodzinny* (Dz.U. Nr 34, poz. 309)
- PWKRO* ..... ustawa z 25.2.1964 r. – *Przepisy wprowadzające Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz.U. Nr 9, poz. 60)
- PWPrMażD* ..... dekret z 25.9.1945 r. – *Przepisy wprowadzające Prawo małżeńskie* (Dz.U. Nr 48, poz. 271 ze zm.)
- RegSądR* ..... rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23.2.2007 r. – *Regulamin urzędowania sądów powszechnych* (Dz.U. Nr 38, poz. 249 ze zm.)
- SNU* ..... ustawa z 23.11.2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.)
- SpółdzMieszkU* ... ustawa z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.)
- WłLokU* ..... ustawa z 24.6.1994 r. o własności lokali (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.)

WspRodzU	ustawa z 9.6.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887 ze zm.)
ZmKRO z 2004 r.	ustawa z 17.6.2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691)

2. Organy orzekające

ETPC	Europejski Trybunał Praw Człowieka
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SN (PSIC)	Sąd Najwyższy w pełnym składzie Izby Cywilnej (w latach 1982–1989: Izby Cywilnej i Administracyjnej)
SN (7)	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów
SW	Sąd Wojewódzki; obecnie: Sąd Okręgowy
TK	Trybunał Konstytucyjny
TUS	Trybunał Ubezpieczeń Społecznych

3. Czasopisma

BISN	Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
BMS	Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości
DPP	Demokratyczny Przegląd Prawniczy
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
EP	Edukacja Prawnicza
GP	Gazeta Prawnicza
GS	Gazeta Sądowa
GSiP	Gazeta Sądowa i Penitencjarna
Jur.	Jurysta
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP	Krakowskie Studia Prawnicze
MoP	Monitor Prawniczy
M.P.	Monitor Polski
NP	Nowe Prawo
ONSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA, OSAiSN	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych (w latach 1993–1994: Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych i Sądu Najwyższego)
OSN	Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego. Orzeczenia Izby Cywilnej (w latach 1933–1952), Orzecznictwo Sądu

	Najwyższego (w latach 1953–1961: Izby Cywilnej i Izby Karnej, w roku 1962: Izby Cywilnej, w latach 1963–1981: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w latach 1982–1989: Izby Cywilnej i Administracyjnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w latach 1990–1994: Izby Cywilnej oraz Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, od 1995 roku: Izby Cywilnej)
OSNAPiUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Zbiór Urzędowy. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1.7.1994 r.)
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Karna i Izba Wojskowa
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich (w latach 1957–1989: Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych)
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PAK	Prawo – Administracja – Kościół
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PiZS	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PiŻ	Prawo i Życie
PL	Przegląd Legislacyjny
PN	Przegląd Notarialny
PN UŚ	Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
PPC	Polski Proces Cywilny
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	Przegląd Prawa i Administracji
Pr. Bank.	Prawo Bankowe
Pr. Gosp.	Prawo Gospodarcze
Prob. Praw.	Problemy Praworzędności
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Pr. Sp.	Prawo Spółek
Przegl.Orz.Pr.Spółdz.	Przegląd Orzecznictwa i Piśmiennictwa z Zakresu Prawa Spółdzielczego
PS	Przegląd Sądowy
PZS	Przegląd Zagadnień Socjalnych
Rej.	Rejent
RiP	Rodzina i Prawo

RNP	.....	Roczniki Nauk Prawnych
RPE	.....	Ruch Prawniczy i Ekonomiczny
RPEiS	.....	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R. Pr.	.....	Radca Prawny
RZN	.....	Rzeszowskie Zeszyty Naukowe
SC	.....	Studia Cywilistyczne
SI	.....	Studia Iuridica
SIS	.....	Studia Iuridica Silesiana
SKN	.....	Spółdzielczy Kwartalnik Naukowy
SP	.....	Studia Prawnicze
SPE	.....	Studia Prawno-Ekonomiczne
Wok.	.....	Wokanda
ZN IBPS	.....	Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZN SGSZ	.....	Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Służby Zagranicznej
ZN UJ	.....	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZN UŁ	.....	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego
ZN UMK	.....	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
ZPA	.....	Zeszyty Problemowo-Analityczne

4. Piśmiennictwo

<i>Gajda</i> , Komentarz	.....	<i>J. Gajda</i> , Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Akty stanu cywilnego. Komentarz, wyd. 3, Warszawa 2002
<i>Grzybowski</i> , Prawo rodzinne	.....	<i>S. Grzybowski</i> , Prawo rodzinne. Zarys wykładu, Warszawa 1980
<i>Ignatowicz</i> , Prawo rodzinne	.....	<i>J. Ignatowicz</i> , Prawo rodzinne, wyd. V (zaktualizował i uzupełnił <i>M. Nazar</i>), Warszawa 2002
Komentarz KC	.....	Kodeks cywilny. Komentarz, praca zbiorowa pod redakcją <i>K. Pietrzykowskiego</i> , t. I, wyd. III, Warszawa 2002, t. II, wyd. II, Warszawa 2000
Komentarz KPC	.....	Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, praca zbiorowa pod redakcją <i>K. Piaseckiego</i> , t. I, wyd. III, Warszawa 2001, t. II, wyd. III, Warszawa 2002
Komentarz KRO 1975	.....	Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, praca zbiorowa pod redakcją <i>B. Dobrzańskiego</i> i <i>J. Ignatowicza</i> , Warszawa 1975

Wykaz skrótów

Komentarz KRO

1993 ..... Kodeks rodzinny i opiekuńczy z komentarzem, praca zbiorowa pod redakcją *J. Pietrzykowskiego*, wyd. II, Warszawa 1993

Komentarz KRO

2000 ..... Kodeks rodzinny i opiekuńczy z komentarzem, praca zbiorowa pod redakcją *K. Piaseckiego*, Warszawa 2000

Komentarz KRO

2009 ..... Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, praca zbiorowa pod redakcją *K. Piaseckiego*, Warszawa 2009

Komentarz

PrSpółdz ..... *M. Gersdorf, J. Ignatowicz*, Prawo spółdzielcze. Komentarz, Warszawa 1985

Smyczyński, Prawo rodzinne

..... *T. Smyczyński*, Prawo rodzinne i opiekuńcze. Analiza i wykładnia, Warszawa 2001

Stelmachowski, Zarys

..... *A. Stelmachowski*, Zarys teorii prawa cywilnego, Warszawa 1998

System PrRodz

.... System prawa rodzinnego i opiekuńczego, praca zbiorowa pod redakcją *J. S. Piątowskiego*, Ossolineum 1985

System PrCyw

.... System prawa cywilnego, praca zbiorowa, t. I, wyd. II, Ossolineum 1985, t. II, Ossolineum 1977, t. III, cz. 1, Ossolineum 1981, t. III, cz. 2, Ossolineum 1976, t. IV, Ossolineum 1986

System PrPryw, t. 2

System Prawa Prywatnego, t. 2, Prawo cywilne – część ogólna, praca zbiorowa pod redakcją *Z. Radwańskiego*, Warszawa 2002

System PrPryw, t. 11

System Prawa Prywatnego, t. 11, Prawo rodzinne i opiekuńcze, praca zbiorowa pod redakcją *T. Smyczyńskiego*, Warszawa 2009

System PrPryw, t. 12

System Prawa Prywatnego, t. 12, Prawo rodzinne i opiekuńcze, praca zbiorowa pod redakcją *T. Smyczyńskiego*, Warszawa 2011

Szer, Prawo rodzinne

S. Szer, Prawo rodzinne w zarysie (red. *J. Winiarz*), Warszawa 1969

Walaszek, Zarys

... *B. Walaszek*, Zarys prawa rodzinnego i opiekuńczego, Warszawa 1971

Winiarz, Gajda,

Prawo rodzinne .... *J. Winiarz, J. Gajda*, Prawo rodzinne, Warszawa 1999

Wolter,
Prawo cywilne . . . . A. *Wolter*, Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, wyd. VIII, zaktualizował i uzupełnił *J. Ignatowicz*, Warszawa 1986

Wolter, Ignatowicz,
Stefaniuk, Prawo cy-
wilne . . . . . A. *Wolter*, *J. Ignatowicz*, *K. Stefaniuk*, Prawo cy-
wilne. Zarys części ogólnej, Warszawa 1996 (1999)

5. Inne skrótóy

art.	artykuł
b.	były (-a, -e)
cyt.	cytat, cytowany (-a, -e)
cz.	część
d.	dawny (-a, -e)
in.	inny (-a, -e)
itp.	i temu podobne
jw.	jak wyżej
kan.	kanon
lit.	litera
m.in.	między innymi
m.zd.	moim zdaniem
Min.	Ministerstwo
MS	Ministerstwo Sprawiedliwości
nast.	następny (-a, -e)
Nb	numer brzegowy
np.	na przykład
Nr	numer
orz.	orzeczenie
pkt	punkt
por.	porównaj
poz.	pozycja
przyp.	przypis
publ.	publikowany (-a, -e)
r.	rok
r.s.p.	rolnicza spółdzielnia produkcyjna
red.	redakcja
RM	Rada Ministrów
rozp.	rozporządzenie
s.	strona (-y)
sprost.	sprostowanie
t.	tom

Wykaz skrótów

t.j.	.....	tekst jednolity
tj.	.....	to jest
tzn.	.....	to znaczy
tzw.	.....	tak zwany (-a, -e)
uchw.	.....	uchwała
USC	.....	Urząd Stanu Cywilnego
ust.	.....	ustęp
uw.	.....	uwaga (-i)
uzup.	.....	uzupełnienie
vol.	.....	volumen
w zw.	.....	w związku
wyd.	.....	wydanie
zarz.	.....	zarządzenie
zd.	.....	zdanie
zm.	.....	zmiana (-y)
zob.	.....	zobacz
ZUS	.....	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

